

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ		
ΤΜΗΜΑ	ΙΣΤΟΡΙΑΣ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΗΑΣ112	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Εικαστικές εγκαταστάσεις και επιτελέσεις στον δημόσιο χώρο της πόλης		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	2	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:			
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική - Αγγλική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)			

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Πρόκειται για μάθημα εμβάθυνσης στην ιστορία της τέχνης και του πολιτισμού, καθώς και στην ιστορία της δημόσιας τέχνης με διεπιστημονική και διαχρονική προσέγγιση. Προϋποθέτει και αξιοποιεί γνώσεις και δεξιότητες που αποκτήθηκαν από την παρακολούθηση προπτυχιακών μαθημάτων με αντικείμενα:

- Ιστορία της τέχνης
- Ιστορία των πολιτισμών
- Δημόσια ιστορία
- Κοινωνική και πολιτισμική ιστορία της πόλης
- Πολιτικές του πολιτισμού, πολιτιστική κληρονομιά και χώρος
- Πολιτισμική τοπιογραφία

Η ύλη του μαθήματος κατευθύνει τους σπουδαστές να κατανοήσουν σε βάθος, να εφαρμόσουν και να κρίνουν ζητήματα ιστορίας, θεωρίας και μεθοδολογίας, εστιάζοντας στους τρόπους με τους οποίους η τέχνη στον δημόσιο χώρο νοηματοδοτεί και αλληλεπιδρά διαχρονικά τους αστικούς οικιστικούς σχηματισμούς.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα μπορούν:

- να κατανοήσουν την πολιτισμική κατασκευή του δημόσιου χώρου μιας πόλης και τους τρόπους με τους οποίους αυτός μπορεί να διαταραχτεί μέσα από έργα τέχνης,
- να αντιλαμβάνονται τη συσχέτιση των αισθήσεων και των συναισθημάτων με τις υλικές αναπαραστάσεις στο αστικό τοπίο,
- να ερμηνεύουν τη δυνατότητα ενός έργου τέχνης στον δημόσιο χώρο (εγκατάστασης, μνημείου, άλλης επιτέλεσης) να επηρεάζει και να διαμορφώνει κοινωνικές πρακτικές και σχέσεις,
- να αντιληφθούν ότι τα οι δημόσιες παρεμβάσεις γεννούν συχνά συγκρουσιακές ερμηνείες για το παρελθόν μιας κοινωνίας ανάλογα με τις εκάστοτε ιστορικές συνθήκες, προκαλώντας μετασχηματισμούς του χρόνου, του τόπου και του ανθρώπινου υποκειμένου
- να σκεφτούν γύρω από τους τρόπους με τους οποίους ο χώρος στις ποικίλες εκδοχές του και σε διάφορες κλίμακες, καθώς και τα έργα τέχνης, γίνονται προϋποθέσεις για τη συγκρότηση της ατομικής και συλλογικής μνήμης και
- να κατανοούν ότι η αλληλεπίδραση υποκειμένων και συλλογικοτήτων με τον χώρο δεν είναι μόνο μια σχέση διανοητική αλλά πρώτα απ' όλα μια σχέση ενσώματη στην οποία κινητοποιούνται οι αισθήσεις και τα συναισθήματα.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο

Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις	Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Λήψη αποφάσεων	Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Αυτόνομη εργασία	Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Ομαδική εργασία	Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον	Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον	
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Στόχος του μαθήματος είναι να αναδείξει την πολύπλοκη και πολυεπίπεδη σχέση τέχνης και δημόσιου χώρου εξετάζοντας επιτελεστικές πρακτικές, τελετουργίες ενθύμησης, τραυματικές και διαχαστικές εμπειρίες, εικαστικές εγκαταστάσεις και μνημεία, από ποικίλους φορείς και συλλογικούς δράστες, που έχουν στόχο την παρέμβαση και διαμόρφωση δημόσιων ιστοριών και αφηγημάτων. Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στις υλικές αναπαραστάσεις της ιστορίας, της μνήμης, των ταυτοτήτων, του κοινού, καθώς και στους ανταγωνισμούς και τους αποκλεισμούς ομάδων και συλλογικοτήτων. Παράλληλα, εξετάζονται οι τρόποι μέσω των οποίων η δημόσια τέχνη μπορεί να εμπλέξει τους πολίτες σε μια δυναμική σχέση με το αστικό περιβάλλον. Η μορφή, το περιεχόμενο, η έκταση και η τοπογραφία των εικαστικών εγκαταστάσεων και επιτελέσεων, η χρονικότητα και χωρικότητα των δράσεων, αποτελούν κομβικά σημεία μελέτης για την κατανόηση όλων των παραπάνω.

4. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.	Διαζώσης (60%) εξ αποστάσεως εκπαίδευση (40%)	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές	Χρήση Τ.Π.Ε στη Διδασκαλία και στην επικοινωνία με τους φοιτητές. Χρήση πλατφόρμας τηλεεκπαίδευσης	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις	26
	Σεμινάρια	44
	Εκπαιδευτικές επισκέψεις	30
	Εκπόνηση μελέτης (project)	50

(project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.	Συγγραφή εργασίας / εργασιών	100
	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	250
<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</p> <p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμών, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Ελληνική</p> <p>Αξιολόγηση συμμετοχής στα σεμινάρια</p> <p>Αξιολόγηση συμμετοχής στην άσκηση πεδίου με πρότζεκτ</p> <p>Αξιολόγηση γραπτής εργασίας</p>	

5. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<ul style="list-style-type: none"> • Άντερσον, Μπένεντικτ, <i>Φαντασιακές κοινότητες: Στοχασμοί για τις απαρχές και τη διάδοση του εθνικισμού</i>, Χαντζαρούλα, Ποθητή (μτφρ.), Νεφέλη, Αθήνα 1997 (α' αγγλική έκδ. 1983). • Αργκάν Τζ.Κ., <i>Η Μοντέρνα Τέχνη</i>, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης και Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, Ηράκλειο 2008. • Arnason H.H., <i>Ιστορία της Σύγχρονης Τέχνης (Ζωγραφική, Γλυπτική, Αρχιτεκτονική, Φωτογραφία)</i>, εκδ. Επίκεντρο, Αθήνα 2006. • Βαν Μπούσχοτεν Ρίκη κ.ά, (επιμ.), <i>Η μνήμη αφηγείται την πόλη. Προφορική ιστορία και μνήμη του αστικού χώρου</i>, Πλέθρον, Αθήνα 2015. • Burgel Guy, <i>Η σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη. 2 Από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο έως σήμερα</i> (μτφρ. Μαρία Παπαηλιάδη), Πλέθρον, Αθήνα 2007. • Γιαννακόπουλος Κώστας και Γιάννης Γιαννιτσιώτης (επιμ.), <i>Αμφισβητούμενοι χώροι στην πόλη. Χωρικές προσεγγίσεις του πολιτισμού</i>, εκδ. Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2010. • Δρουμπούκ Άννα Μαρία, <i>Μνημεία της λήθης, Ίχνη του Β' παγκοσμίου πολέμου στην Ελλάδα και στην Ευρώπη</i>, Πόλις, Αθήνα 2014. • Halbwachs Maurice, <i>Η συλλογική μνήμη</i> (επιστημονική επιμέλεια-πρόλογος: Άννα Μαντόγλου – μτφρ. Τίνα Πλυτά), Αθήνα, εκδ. Παπαζήση 2013. • Halbwachs Maurice, <i>Τα κοινωνικά πλαίσια της μνήμης</i> (πρόλογος: Ρίκα Μπανβεντίστε-- μτφρ. Ελευθερία Ζέη) Αθήνα: Νεφέλη 2013. • Hayden Dolores, <i>The Power of Place. Urban Landscapes as Public History</i>, Κάιμπριτζ, MIT Press 1996. • Huyssen Andreas, <i>Present Pasts: Urban Palimpsests and the Politics of Memory</i>, Stanford, California: Stanford University Press 2003. • Foote Kenneth E. και Maoz Azaryahu, "Toward a geography of memory: Geographical dimensions of public memory and commemoration", <i>Journal of Political and Military Sociology</i> 35/1 2007, σ. 125-144. • Καραδήμου-Γερόλυμπος Αλέκα, «Πόλεις και ύπαιθρος. Μετασχηματισμοί και αναδιαρθρώσεις στο πλαίσιο του εθνικού χώρου», στο Χρήστος Χατζηιωσήφ (επιμ.), <i>Ιστορία της Ελλάδας του 20^{ου} αιώνα</i>, τόμος Β1, <i>Ο Μεσοπόλεμος 1922-1940</i>, Αθήνα, Βιβλιόραμα 2002, σ. 59-105.

- Καυταντζόγλου Λ. Ρωξάνη (με τη συμμετοχή της Φ. Καμούτση), *Στη σκιά του ιερού βράχου. Τόπος και μνήμη στα Αναφιώτικα*, Αθήνα, ΕΚΚΕ/Ελληνικά Γράμματα 2001.
- Καφέτση, Άννα (επιμ.), *Μεταμορφώσεις του μοντέρνου-η ελληνική εμπειρία*, Εθνική Πινακοθήκη/ Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου, Αθήνα 1992.
- Κόκκινος Γιώργος, Λεμονίδου Έλλη, Αγτζίδης Βλάσης, *Το Τραύμα και οι πολιτικές της Μνήμης. Ενδεικτικές όψεις των συμβολικών πολέμων για την Ιστορία και τη Μνήμη*, Ταξιδευτής, Αθήνα, 2010.
- Λαδά Σάσα και Κυριακή Τσουκαλά (επιμ.), *Χωρικές αφηγήσεις της μνήμης*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο 2017.
- Le Goff, Jacques, *Ιστορία και μνήμη*, μτφρ. Γ. Κουμπουρλής, Νεφέλη, Αθήνα 1998.
- Μεράντζας Χρήστος, *Τοπιο-Γραφίες*, Σμίλη, Αθήνα 2020.
- Christos Merantzias, *Assessing Local Cultural Heritage Through a Walking Trail: The Case Study of the 'Theodoros Papagiannis' Museum of Contemporary Art (Helliniko Ioanninon, Epirus, Greece)*, *Museum Management & Curatorship* 31/3 (2016), 246-267, fig. 1-12.
- Mooney-Melvin Patricia, "Engaging the Neighborhood: The East Rogers Park Neighborhood History Project and the Possibilities and Challenges of Community Based Initiatives", *Journal of Urban History* 40/3 (2014), σ. 462-478.
- Morris, D., *The Sense of Space*, State University of New York Press, Νέα Υόρκη, 2004.
- Οικονόμου Λεωνίδας, *Η κοινωνική παραγωγή του αστικού χώρου στη μεταπολεμική Αθήνα. Η περίπτωση της Βούλας*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα 2008.
- Seamon, D., *Place Attachment and Phenomenology: The Synergistic Dynamism of Place*, στο L. Manzo – P. Devine-Wright, *Place Attachment: Advances in Theory, Methods and Research*, Routledge, Νέα Υόρκη, 2013, 11-22.
- Stevenson Deborah, *Πόλεις και αστικοί πολιτισμοί* (μτφρ. Ιουλία Πεντάζου – επιστ. επιμ. Γιάννης Γιαννιτσιώτης), εκδ. Κριτική, Αθήνα 2007.
- Σταυρίδης Σταύρος, *Μνήμη και εμπειρία του χώρου*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια, 2006.
- Σταυρίδης Σταύρος, *Μετέωροι χώροι της ετερότητας*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια 2010.
- Τενεκετζής Αλέξανδρος, *Τα μνημεία για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Εικονομαχίες στην Ευρώπη του Ψυχρού Πολέμου (1945-1975)*, εκδ. Ασίνη, Αθήνα 2020.
- Φλάισερ Χάγκεν, *Οι πόλεμοι της μνήμης. Ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος στη δημόσια ιστορία*, Αθήνα, εκδ. Νεφέλη 2008.
- Φωκαΐδης Πέτρος – Αλεξάνδρα Χρονάκη (επιμ.), *Θέσεις της μνήμης*, νήσος, Αθήνα 2016.
- Χαραλαμπίδης Άλκης, *Η τέχνη του εικοστού αιώνα: Ζωγραφική – Πλαστική – Αρχιτεκτονική*, τ. Ι: 188-1920, Θεσσαλονίκη: University Studio Press 1990
- Χαραλαμπίδης Μενέλαος, *Η εμπειρία της Κατοχής και της Αντίστασης στην Αθήνα*, Αθήνα, Αλεξάνδρεια 2012.